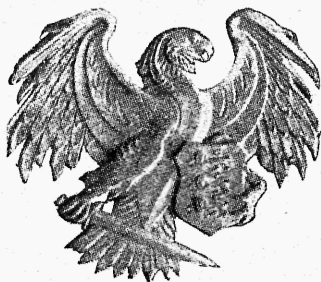

Avaldatud „Riigi Teatajas“ № 48 — 1931. a.

KAITSELIIDU PÕHIKIRI

TALLINNAS, 1931

KAITSELIIDU PÕHIKIRI.

I. Kaitseliidu ülesanded.

§ 1.

Kaitseliit on vabatahtlik riiklikkude ülesannetega seltskondlik rahva omakaitseorganisatsioon.

Ta ülesanded on:

1) seaduslikkude võimude abistamine Eestis maksva põhiseadusliku riigikorra ja kodanikkude julgeoleku kaitsmisel;

2) ühiskondlikkude õnnetuste puhul abiandmine;

3) oma liikmetele sõjalise õppuse ja kasvatuse andmine;

4) kodanikkudes isamaaliste ja rahvuslikkude tunnete süvendamine;

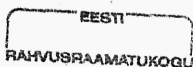
5) rahva kehalise kasvatuse arendamine;

6) teiste ülesannete täitmine, mis seaduslikus korras tema peale pannakse.

II. Kaitseliidu õigused.

§ 2.

Kaitseliidul on avalik-õigusliku juriidilise isiku õigused. Kaitseliidu malevatel, malevkondadel ja kaitseliidu eriorganisatsioonidel on juriidilise isiku õigused kaitseliidu keskjuhatuse otsusel, millest kuulutatakse „Riigi Teatajas“,

1-02-00564

§ 3.

Kaitseliidul ning juriidilise isiku õigustega malevatel, malevkondadel ja kaitseliidu eriorganisatsioonidel on õigus, silmas pidades maksvaid seadusi ja määrusi, kogu Eesti Vabariigi territooriumil:

1) omandada, võõrandada ja pantida kinnis- ja vallasvara, asutada kapitale, sõlmida lepinguid ning võtta oma peale kohustusi kui ka kohtus nõuda ja kosta;

2) asutada välju, platse, aedu ja ruume sõjalisteks õppusteks ja sportlikeks- ning laskeharjutusteks;

3) ellu kutsuda laske-, võimlemis-, vehklemis-, aerutamis-, ujumis-, ratsa-, jalgratta-, mootorratta-, auto-, õhusõidu- j. m. ringe ning korraldada selleks vastavaid kursusi;

4) avada kodusid oma liikmete kogumiseks ning einelaudu;

5) toime panna manöövreid, korraldada sõjalisi õppusi ning laskeharjutusi;

6) korraldada etendusi sportlike ja sõjaliste harjutustega ning mängudega, võistluskaskmisi, võidusõituseid ning võistlusi auhindade ja muude ergutiste väljaandmisega;

7) korraldada maksulisi pidustusi, väljasõituseid, loteriisid, korjandusi jne;

8) korraldada referaate, kõnekoosolekuid, näituseid ja avada raamatukogusid;

9) pidada oma sihtidele vastavaid töökodasid ja kauplusi;

10) välja anda oma ideede propageerimiseks vastavaid ajakirju, käsiraamatuid ja muid kirjatöid.

Käesoleva paragrahvi pp. 3, 5, 6, 7 ja 8 loetletud õigused on ka neil kaitseliidu malev-

kondadel, kompaniidel ja teistel kaitseliidu allüksustel ning eriorganisatsioonidel, kes ei oma juriidilise isiku õigusi.

§ 4.

Kaitseliidu liikmetel on õigus kanda vormiriideid ja eraldusmärke. Kaitseliidul ja tema osadel on lipud ja pitsatid.

Kaitseliidu üldlipu, malevate lipud, kaitseliidu riiete vormi ja teenete märgid kinnitab Vabariigi Valitsus.

Maleva üksuste lipud, kaitseliidu üldmärgid, mis antakse väljaõppe, laske, spordi ja muil aladel, määrused vormiriiete ning märkide kandmise ja lippude tarvitamise kohta kinnitab Kaitseminister.

Kaitseliidu üksuste eritunnusmärgid, samuti kõikide pitserite vormi kinnitab kaitseliidu ülem.

III. Kaitseliidu koosseis. Liikmed, nende õigused ja kohused.

§ 5.

Kaitseliit koosneb vabatahtlikult kaitseliitu astunud kodanikkudest ja kaitseliidu koosseisu määratud ohvitseridest, kaitseväeametnikkudest ning riigiteenijatest.

Ohvitseride, kaitseväeametnikkude ning riigiteenijate palgalised ametkohad määratakse kindlaks Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud koosseisudega.

§ 6.

Kaitseliidu liikmeteks võib vastu võtta riigitruid Eesti Vabariigi kodanikke, kes vähemalt 17 a. vanad, käesolevas põhikirjas ja kaitseliidu kodukorras ettenähtud korras.

Abiks kaitseliidule ta ülesannete täitmisel moodustavad naiskodanikud kaitseliidu eriorganisatsiooni, mille üksikasjaline korraldus määratakse kindlaks erimäärustes (§ 75).

Noortest kodanikkudest organiseerib kaitseliit eriorganisatsioonid, mille eesmärgiks on kasvatada noori vaimliselt ja kehaliselt terveteks ning kasulikkudeks Eesti kodanikkudeks.

Kaitseliidul on au-, tegev- ja toetajad liikmed ning noored. Au- ja toetajateks liikmeteks võivad olla ka välismaalased.

§ 7.

Kaitseliitlaseks olemine ei vabasta kedagi ei rahu ega sõja ajal üldistest kaitseväeteenistuse kohustustest, mis on ette nähtud Kaitseväeteenistuse seaduses.

§ 8.

Kaitseliitu astumine on vabatahtlik. Samuti vabatahtlik on kaitseliidust väljaastumine, kuid tegelik vabastamine kaitseliitlase kohuste täitmisest sünnib pärast kahe kuu möödumist, arvates sellekohase kirjaliku lahkumissooviavalduse kättesaamise päevast.

Enne tähendatud tähtaja lõppu võib kaitseliitlast vabastada:

- 1) haiguse korral;
- 2) vanemate või eestkostjate nõudmisel, kui kaitseliitlane on alaealine.

§ 9.

Kaitseliitu vastuvõtmine sünnib vastava sooviavalduse põhjal, mille juures peavad olema 3 soovitaja kaitseliitlase allkirjad.

Kaitseliitu astumise, samuti ka kaitseliidust lahkumise sooviavaldus esitatakse lähema üksuse pealikule või juhatusele.

Kaitseliitu vastuvõtmise otsustab malevapealiku kinnitusel selle malevkonna või mõne teise majandus-administratiivüksuse juhatus, kelle liikmeks astumiseks on soov avaldatud.

§ 10.

Kaitseliitu astumisel iga kaitseliitlane peab andma pühaliku tõutuse, et ta ausasti töötab kaitseliidu eesmärkide saavutamiseks ja tõrkumata täidab ülemate seaduslikud käsud ja juhatuste määrused ning korraldused.

Pühaliku tõotuse vormi kinnitab Vabariigi Valitsus.

§ 11.

Kaitseliidu liikmeid, kes kaitseliidu põhikirja, kodukorra ja määruste vastu eksivad, nende peale pandud kohustusi ei täida, või oma tegevusega kaitseliidu huvidele kahju toovad, karistatakse distsiplinaarkorras või heidetakse kaitseliidust välja.

Kaitseliidust väljaheitmise otsustab malevapealiku kinnitusel selle üksuse juhatus, kes otsustab kaitseliitu vastuvõtmise (§§ 40 p. 6, 52 p. 5 ja 64 p. 4).

Kaitseliidust väljaheitmise õigus on ka malevapealikul.

§ 12.

Kaitseliidu juhtivatesse organitesse võib määrata ja valida ainult täisealisi kodanikke.

§ 13.

Ohvitserid ja kaitseväeametnikud, kes teenivad Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud kaitseliidu koosseisudes ohvitseridele või kaitseväeametnikkudele ettenähtud kindlapalgalistel ametkohtadel, loetakse tegelikult kaitseväeteenistuses

on maksvad üldised riigiteenijate kohta käivad seadused ja määrused.

Riigiametnikkude ja vabateenijate kindlapalgalisel ametkohad määratakse kindlaks koosseisudes.

§ 15.

Kaitseliitlaste õigused ja kohused avalikul teenistusel, eriti korra jaluleseadmise ja valveteenistuse alal, määratakse kindlaks erimäärustes, mis kinnitatakse Vabariigi Valitsuse poolt. Need erimäärused avaldatakse „Riigi Teatajas“.

§ 16.

Kaitseliitlasele on õigus hoida ja kanda kaitseliidu poolt temale väljaantud kui ka isiklike relvi ning laskemoona. Relva hoidmise ja kandmise loa annab välja kaitseliiduülem või malevapealik.

Iga kaitseliitlane vastutab temale väljaantud relva ja muu varanduse eest isikliselt ja varandusliselt.

Kaitseliidust lahkumisel peab kaitseliitlane relvad ja muu kaitseliidu varanduse kaitseliidule tagasi andma.

IV. Kaitseliidu vara.

§ 17.

Oma ülesannete täitmiseks tarvisminevad summad ja varad saab kaitseliit oma tuludest, annetustest ja riigi poolt määratavast toetusrahast.

§ 18.

Riiklise toetusraha kasutamise eelarve ja aruande kinnitab Vabariigi Valitsus Kaitseministri ettepanekul. Kaitseliidu keskjuhatus võib sum-

masid ümber paigutada selle eelarve piirides paragrahvist paragrahvi — Vabariigi Valitsuse loal ja üksikute paragrahvide piirides — Kaitseministri loal.

§ 19.

Kaitseliidu raha ja vara arvepidamise kord määratakse kindlaks Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud erimäärustes.

§ 20.

Relvastust ja laskemoona saab kaitseliit Kaitseministeeriumilt. Tal on õigus seda ka ise muretseda.

V. Kaitseliidu organisatsioon.

§ 21.

Kaitseliit jagatakse Kaitseministri poolt kaitseliiduüleva ettepanekul malevateks.

§ 22.

Iga malev omakord jaguneb malevkondadeks.

Malevad ja malevkonnad on majandus-administratiivüksused.

Vastavalt kohalikkudele oludele majandus-administratiivüksusteks võivad olla ka kompaniid, eskadronid, patareid ja üksikud rühmad. Maleva jagunemisel majandus-administratiivüksusteks võetakse aluseks territoriaalsuse põhimõte. Kui kohalikud olud ja ülesanded, mis kaitseliidu üksustel täita, seda tingivad, siis võivad majandus-administratiivüksusteks olla ka eksterritoriaalsed osad.

Malevkondade asutamine sünnib kaitseliiduüleva, teiste vähemate majandus-administratiivüksuste asutamine malevapealiku loaga.

§ 23.

Operatiivselt jaotatakse malevad ja malevonnad üksusteks analoogiliselt kaitseväge üksustega (jaod, rühmad, kompaniid, eskadronid, pataljonid jne.).¹

VI. Kaitseliidu üldjuhtimine.

§ 24.

Rahuajal Kaitseminister juhib kaitseliidu kaitsetegevust, s. o. operatiiv, väljaõpe ja sõjalise varustuse alasilid.

Sõjaajal kaitseliit allub Kaitsevägede Ülemjuhatajale.

§ 25.

Kaitseliidu ülemaalised organid on:

- 1) kaitseliiduülem ja kaitseliidupeastaap;
- 2) keskkogu;
- 3) vanematekogu;
- 4) keskjuhatus;
- 5)* revisjonikomisjon.

§ 26.

Kaitseliiduülem on kaitseliidu tegelikuks juhatajaks. Kaitseliiduülem allub vahetult Kaitseministrile.

Rahuajal kaitseliiduülema määrab Vabariigi Valitsus Kaitseministri ettepanekul.

Sõjaajal määrab kaitseliiduülema Kaitsevägede Ülemjuhataja.

§ 27.

Kaitseliiduülema juures on kaitseliidu peastaap. Peastaabiülema määrab rahuajal — Vabariigi Valitsus Kaitseministri ettepanekul, sõjaajal — Kaitsevägede Ülemjuhataja.

§ 28.

Kaitseliiduülema ülesanded on:

- 1) kaitseliidu-tegevuse juhtimine ja kaitseliidu esindamine;
- 2) kaitseliidu õppetöö korraldamine ja selle järele valvamine;
- 3) kaitseinstruktsioonide väljatöötamine ühenduses kaitsevägede staabiga ja kaitseliidu kaitsekavade teostamise kontrollimine;
- 4) eelarveliste summade kasutamine keskjuhatus otsuste kohaselt;
- 5) relvade, laskemoona ja kõige muu sõjalise varustuse valitsemine.

§ 29.

Keskkogu on kaitseliidu ülemaaline korraldav organ. Keskkogu moodustavad:

- 1) kaitseliiduülem;
  - 2) kaitseliidu peastaabiülem;
  - 3) malevate juhatuste esindajad, igast malevast järgmiselt: malevad, kellel kuni 2000 liiget — 2 esindajat, kellel üle 2000 liikme — 3 esindajat.
- Üks esindajaist peab olema malevapealik või tema abi.

Keskkogu koosolekust võivad hääleõigusega osa võtta keskjuhatus liikmed.

§ 30.

Keskkogu koosolekud on korralised ja erakorralised. Korraline koosolek, mille kutsub kokku keskjuhatus, peetakse üks kord aastas ajajooksul 1. jaanuarist kuni 1. märtsini. Kaitseminister, kaitseliiduülem ja keskjuhatus võivad keskkogu ka erakorraliselt kokku kutsuda. Koosolekute kokkukutsumisest teatatakse vähemalt 10 päeva ette.

Keskkogu koosolekuid juhatab koosolekul valitud juhataja, protokoll kirjutab koosolekul valitud sekretär.

Koosolek on otsusevõimeline, kui on kohal kaitseliiduülem või peastaabiülem ning malevast on esindatud täiel määral (§ 29 p. 3) vähemalt pooled.

Otsused tehakse lihthäälteenamusega.

Kaitseliiduülemal on otsuste kohta veto-õigus, mille tarvitamisel küsimus tuleb uuesti harutusele keskkogu järgmisel koosolekul, mille otsus on lõplik, kui on täiel määral esindatud vähemalt kaks kolmandikku malevatest.

§ 31.

Keskkogu ülesanded on:

1) kaitseliidu organisatsiooni ja üldtegevusse puutuvate küsimuste arutamine ja nende kohta seisukoha võtmine;

2) vanematekogu, keskjuhatuse ja revisjoni-komisjoni liikmete valimine;

3) majanduslikkude aruannete läbivaatamine ja vastuvõtmine;

4) eelarve vastuvõtmine;

5) kinnisvara omandamise, võõrandamise ja pantimise lõplik otsustamine;

6) kodukordade kinnitamine, mis on maksivad kogu kaitseliidu organisatsiooni kohta (§ 75);

7) ettepanekute tegemine põhikirja muutmiseks.

Pp. 3—7 loendatud küsimused esitatakse keskkogule vanematekogu seisukohaga.

§ 32.

Vanematekogu on kaitseliidu ülemaaline korraldav organ. Vanematekogu koosneb vähemalt 15 riigi- ja seltskonnategelasest — kaitseliitla-

sest, kes valitakse keskkogu poolt kolmeks aastaks. Vanematekogu kandidaadid keskkogule esitab keskjuhatuse.

Igal aastal lahkub vanuse järjekorras $\frac{1}{3}$ vanematekogu liikmetest, kelle asemele uued valitakse. Esimesel kahel aastal lahkuvad liikmed loosi järgi. Endisi liikmeid võib tagasi valida.

Vanematekogu valib oma liikmete hulgast esimehe ja kaks abiesimeest. Esimees ja abiesimehed moodustavad vanematekogu presiidiumi.

Vanematekogu koosolekutest võivad sõnaõigusega osa võtta keskjuhatuse liikmed.

§ 33.

Vanematekogu koosolekuid peetakse tarviduse järgi vanematekogu esimehe või tema äraolekul abiesimehe kokkukutsel ja juhatusel. Koosolekute kokkukutsumisest teatatakse 7 päeva ette.

Koosolek on otsusevõimeline, kui on koos vähemalt $\frac{1}{3}$ vanematekogu liikmetest, nende seas vanematekogu esimees või üks abiesimeestest.

Otsused tehakse lihthäälteenamusega.

§ 34.

Vanematekogu:

1) määrab ära kaitseliidu tegevuse üldsihtjooned;

2) hoolitseb kaitseliidu sissetulekute eest;

3) võtab seisukoha kaitseliidu tegevusaasta majandusliku aruande ja eelarve kohta;

4) võtab seisukoha kinnisvara omandamise, võõrandamise ja pantimise, kaitseliidu põhikirja muutmise ja kodukorra kavade kohta;

5) otsustab küsimusi, mis ei kuulu keskkogu kompetentsi (§ 31).

§ 35.

Keskjuhatatus on kaitseliidu ülemaaline juhtiv organ. Keskjuhatuse moodustavad:

- 1) kaitseliiduülem;
- 2) kaitseliidu peastaabiülem;
- 3) kolm keskkogu poolt kolmeks aastaks valitud liiget.

Igal aastal lahkub vanuse järjekorras üks valitud liige, kelle asemele uus valitakse. Esi- mesel kahel aastal lahkuvad liikmed loosi järgi. Endisi liikmeid võib tagasi valida.

Keskjuhatuse koosolekutest võib sõnaõigu- sega osa võtta kaitsevägede staabi esindaja.

§ 36.

Keskjuhatuse koosolekuid peetakse tarviduse järgi kaitseliiduülema kokkukutsel.

Keskjuhatuse koosolekuid juhatab kaitseliidu- või peastaabiülem.

Koosolek on otsusevõimeline, kui on kohal kaitseliiduülem või peastaabiülem ja kaks vali- tud liiget. Otsused tehakse lihthäälteenamusega.

Otsuste kohta on kaitseliiduülemal veto-õigus, mille tarvitamise lõpulikult otsustab keskkogu.

§ 37.

Keskjuhatuse ülesanded on:

- 1) aastaaruande ja eelarve kokkuseadmine;
- 2) kaitseliidu eelarve täitmine, kaitseliidu nimel lepingute sõlmimine ja igasuguste muude tehingute tegemine, kaitseliidu vara ja ettevõtete valitsemine, välja arvatud relvad, laskemoon ja muu sõjaline varustus (§ 28 p. 5);
- 3) keskkogu ja vanematekogu koosolekute ettevalmistamine ja keskkogu kokkukutsumine;

4) kaitseliidu organisatsiooni ja üldtegevusse puutuvate küsimuste harutamine ja nende kohta seisukoha võtmine;

5) kodukorra ja erimääruste väljatöötamine;

6) kaitseliidu nimel igasuguste volikirjade väljaandmine, eriti kaitseliidu nimel nõudmiste ja kaebuste esitamiseks ning kostmiseks kohtus, kusjuures volikirjadele kirjutavad alla kaitseliidu-ülem ja üks keskjuhatuse liige;

7) Ülesannete täitmine, mis kesk- või vanematekogu poolt tema peale pannakse.

VII. Maleva juhtimine.

§ 38.

Maleva organid on:

- 1) malevapealik;
- 2) malevajuhatus;
- 3) maleva esindajatekogu;
- 4) maleva revisjonikomisjon.

§ 39.

Malevapealik on maleva tegelik juht. Malevapealik allub otseselt kaitseliiduülemale. Malevapealiku määrab Vabariigi Valitsus Kaitseministri ettepanekul.

Malevapealikul on abi, kelle määrab Kaitseminister Kaitseliiduülema ettepanekul.

§ 40.

Malevapealiku ülesanded on:

- 1) maleva tegevuse juhtimine;
- 2) maleva relvade, laskemoona ning kõige muu sõjalise varustuse valitsemine ja riikliste toetussummade peale maleva eelarve ning aruande kokkuseadmine;

- 3) õppetöö juhtimine ja järelvalve;
- 4) maleva kaitsekava ja alarminstruktsioonide väljatöötamine ühenduses kaitseväge ülemusega, kelle kaitseraiooni malev kuulub ja nende teostamise kontrollimine;
- 5) maleva allüksuste juhatuste ametissekinnitamine;
- 6) maleva ning naiskodukaitse liikmete vastuvõtmise ja kaitseliidust väljaheitmise kinnitamine;
- 7) kaitseliiduülema korralduste täitmine ja valvamine nende täitmise järele maleva allüksustes;
- 8) malevajuhatus otsuste teostamine;
- 9) allüksuste pealike ametissekinnitamine, kelle ametisemääramise kord ei ole käesolevas põhikirjas ette nähtud.

§ 41.

Malevajuhatus moodustavad:

- 1) malevapealik;
- 2) malevapealikuabi;
- 3) kolm liiget, kes valitakse maleva esindajatekogu koosolekul (§§ 44 ja 46) samadel alustel nagu keskjuhatus liikmed (§ 35).

§ 42.

Malevajuhatus koosolekuid peetakse tarviduse järgi malevapealiku kokkukutsel.

Koosolekuid juhatab malevapealik või tema abi.

Koosolek on otsusevõimeline, kui on kohal malevapealik või tema abi ja kaks valitud liiget.

Otsused tehakse lihthälteenamusega.

§ 43.

Malevajuhatus ülesanded on:

- 1) maleva sissetulekute eest hoolitsemine;

2) maleva seltskondlikkude summade eelarve ja aruande kokkuseadmine ning nende esitamine maleva esindajatekogule (§§ 44 ja 46) kinnitamiseks ja kaitseliidu keskjuhatusele teadmiseks;

3) maleva nimel lepingute sõlmimine ja igasuguste muude tehingute tegemine, maleva vara valitsemine, välja arvatud relvad, laskemoon ja muu sõjaline varustus (§ 40 p. 2);

4) majanduslikkude küsimuste otsustamine;

5) maleva üldtegevusse puutuvate küsimuste harutamine ja maleva seltskondliku elu korraldamine;

6) maleva esindajate valimine keskkogusse;

7) maleva nimel igasuguste volikirjade väljaandmine, eriti maleva nimel nõudmiste ja kaebuste esitamiseks ning kostmiseks kohtus, kusjuures volikirjadele kirjutavad alla malevapealik ja üks maleva juhatuse liige.

§ 44.

Maleva esindajatekogu moodustatakse malevondade ja malevale otseselt alluvate teiste majandus-administratiivüksuste esindajatest järgmiselt: üksused, kel kuni 100 liiget — saadavad oma juhatusest 2 esindajat, kel 101—200 liiget — 3 esindajat, kel 201—300 liiget — 4 esindajat, kel 301 või rohkem liiget — 5 esindajat (§ 52 p. 6). Üksuse esindajate hulka peab kuuluma üksuse pealik või tema abi.

Maleva esindajatekogu koosolekutest võivad hääleõigusega osavõtta maleva juhatuse liikmed.

§ 45.

Maleva esindajatekogu koosolekud on korralised ja erakorralised. Korraline koosolek pee-

takse üks kord aastas ajajooksul 1. jaanuarist kuni 15. märtsini. Nii korralise kui ka erakorralise koosoleku kutsub kokku malevapealik oma algatusel või malevajuhatuse otsusel. Koosoleku kokkukutsumisest teatatakse vähemalt 10 päeva ette.

Koosolekut juhatab malevapealik või tema abi.

Koosolek on otsusevõimeline, kui ta on kokkukutsutud käesolevas põhikirjas ettenähtud korras ja on kohal malevapealik või tema abi ning vähemalt pooled maleva allüksuste (§ 44) esindajatest.

Otsused tehakse lihthäälteenamusega.

§ 46.

Maleva esindajatekogu:

1) arutab maleva üldtegevusse puutuvaid küsimusi;

2) kinnitab maleva seltskondlike summade eelarve ja aruande;

3) valib malevajuhatuse- ja revisjonikomisjoni liikmed.

VIII. Malevkonna juhtimine.

§ 47.

Malevkonna organid on:

1) malevkonnapealik;

2) malevkonnajuhatus;

3) malevkonna üldkoosolek või malevkonna esindajatekogu;

4) malevkonna revisjonikomisjon.

§ 48.

Malevkonnapealik on malevkonna tegelik juht. Malevkonnapealik allub vahetult malevapealikule.

Malevkonnapealikul on abi.

Malevkonnapealiku ja tema abi määrab ametisse kaitseliiduülem malevapealiku ettepanekul.

§ 49.

Malevkonnapealiku ülesanded on:

- 1) malevkonna üldine juhtimine;
- 2) malevkonna õppetöö (õppe- ja laskeharjutuste, spordi- ja laskevõistluste jne.) korraldamine;
- 3) malevkonna allüksuste pealike ametisse nimetamine ja nende esitamine kinnitamiseks malevapealikule;
- 4) malevkonna relvade, laskemoona ja muu sõjalise varustuse valitsemine;
- 5) malevkonnale laskeradade ja spordiplat-side muretsemine ning nende korrashoiu eest hoolitsemine;
- 6) malevapealiku korralduste täitmine ja malevkonna juhatuse otsuste teostamine;
- 7) malevkonna kaitse- ja alarmikava väljatöötamine malevapealiku instruksioonide kohaselt;
- 8) malevkonna üksuste asjaajamise korraldamine ja järelvalve.

§ 50.

Malevkonna juhatuse moodustavad:

- 1) malevkonnapealik;
- 2) malevkonnapealikuabi;
- 3) kolm liiget, kes valitakse malevkonna üldkoosolekul (§§ 53 ja 56) või esindajatekogu (§§ 54 ja 56) koosolekul samadel alustel nagu keskjuhatuse liikmeid (§ 35).

§ 51.

Malevkonna juhatuse koosolekuid peetakse tarviduse järgi malevkonnapealiku kokkukutsel.

Koosolekut juhatab malevkonnapealik või tema abi.

Koosolek on otsusevõimeline, kui on kohal malevkonnapealik või tema abi ja kaks valitud liiget.

Otsused tehakse lihthäälteenamusega.

§ 52.

Malevkonnajuhatuse ülesanded on:

1) hoolitsemine malevkonna sissetulekute eest;
2) malevkonna eelarvete ja aruannete kokkuseadmine ja malevkonna üld- (§§ 53 ja 56) või esindajatekogu (§§ 54 ja 56) koosolekule kinnitamiseks esitamine;

3) malevkonna nimel lepingute sõlmimine ja igasuguste muude tehingute tegemine, malevkonna vara valitsemine, välja arvatud relvad, laskemoon ja muu sõjaline varustus (§ 49 p. 4);

4) malevkonna üldtegevusse puutuvate küsimuste arutamine;

5) liikmete vastuvõtmine ja väljaheitmine malevapealiku kinnitusel;

6) esindajate valimine maleva esindajatekogu (§ 44) koosolekule;

7) malevkonna nimel igasuguste volikirjade väljaandmine, eriti malevkonna nimel nõudmiste ja kaebuste esitamiseks ning kostmiseks kohtus, kusjuures volikirjadele kirjutavad alla malevkonnapealik ja üks malevkonna juhatuse liige.

§ 53.

Malevkonna üldkoosolekud on korralised ja erakorralised. Korraline koosolek peetakse üks kord aastas ajajooksul 1. jaanuarist kuni 1. märtsini. Nii korralise kui ka erakorralise üldkoosoleku kutsub kokku malevkonnapealik omal al-

gatusel või juhatuse otsusel. Koosoleku kokkukutsumisest teatatakse vähemalt 10 päeva ette.

Koosolekut juhatab malevkonnapealik või tema abi; protokoll kirjutab koosolekul valitud sekretär.

Koosolek on otsusevõimeline, kui ta on kokkukutsutud käesolevas põhikirjas ettenähtud korras ja on kohal malevkonnapealik või tema abi ning vähemalt $\frac{1}{3}$ liikmetest.

Kui tarvilist arvu liikmeid kokku ei tule, peetakse kokkutulnud liikmete arvu peale vaatamata koosolek 1 tund hiljem sama pävakorraga ära.

Otsused tehakse lihthälteenamusega.

§ 54.

Malevkondades, milles liikmete arvu rohkuse või suurte kauguste tõttu ei ole võimalik kokkukutsuda üldkoosolekut, asendab üldkoosolekut malevkonna esindajatekogu — malevapealiku otsusel.

Malevkonna esindajatekogusse saadavad malevkonnale vahetult alluvad üksused iga 10 liikme kohta ühe esindaja.

Üksuse esindajate hulka peab kuuluma üksuse pealik või tema abi.

Esindajatekogu koosolekust võivad hääleõigusega osavõtta malevkonna juhatuse liikmed.

§ 55.

Malevkonna esindajatekogu koosoleku kutsub kokku malevkonnapealik malevapealiku nõusolekul. Koosoleku kokkukutsumisest teatatakse vähemalt 10 päeva ette.

Koosolek on otsusevõimeline, kui ta on kokkukutsutud käesolevas põhikirjas ettenähtud korras ja on kohal malevkonnapealik või tema

abi ning vähemalt pooled malevkonna allüksuste esindajatest (§ 54).

Otsused tehakse lihthäälteenamusega.

§ 56.

Malevkonna üld- või esindajatekogu koosolek:

1) arutab ja otsustab malevkonna tegevusse puutuvaid üldküsimusi;

2) kinnitab malevkonna aastaaruande ja eelarve;

3) valib malevkonna juhatuse ja revisjonikomisjoni liikmed.

IX. Kompaniide, patareide, eskadronide ja üksikute rühmade ning teiste vastavate üksuste juhtimine.

§ 57.

Kompaniid, patareid, eskadronid, üksikud rühmad ja teised vastavad üksused on majandus-administratiivüksused malevapealiku sellekohase otsuse põhjal (§ 22).

§ 58.

Kompaniid, patareid, eskadronid, üksikud rühmad ja teised vastavad üksused, kellele malevapealiku otsusega eelmises (§ 57) paragrahvis tähendatud õigust ei ole antud, ei moodusta majandus-administratiivüksusi (§ 22).

§ 59.

Majandus-administratiivüksuste (§ 57) organid on:

- 1) üksuse pealik;
- 2) üksuse juhatuse;
- 3) üksuse üldkoosolek;
- 4) üksuse revisjonikomisjon.

§ 60.

Üksuste, millel ei ole majandus-administratiivüksuste õigusi (§ 58), organid on:

- 1) üksuse pealik;
- 2) üksuse üldkoosolek.

§ 61.

Paragrahvides 57 ja 58 tähendatud üksuste tegelikuks juhiks on üksuse pealik.

Tema ülesanded on:

- 1) üksuse üldine juhtimine;
- 2) üksuse õppetöö korraldamine;
- 3) allüksuste pealikute leidmine ja nende esitamine ametisse kinnitamiseks;
- 4) üksuse relvade, laskemoona ja muu kaitseliidu varanduse valitsemine;
- 5) malevkonnapealiku korralduste täitmine ning üksuse juhatuse otsuste teostamine;
- 6) üksuse kaitse- ja alarmikava väljatöötamine saadud instruksioonide kohaselt;
- 7) üksuse asjaajamise korraldamine ja selle täitmise järele valvamine.

§ 62.

Paragrahvis 57 tähendatud üksuste juhatuse moodustavad:

- 1) üksuse pealik;
- 2) üksuse pealiku abi;
- 3) kolm liiget, kes valitakse üksuse üldkoosolekul samadel alustel, nagu keskjuhatuse liikmed (§ 35).

§ 63.

Paragrahvis 57 tähendatud üksuste juhatuste koosolekuid peetakse analoogiliselt ja samadel alustel, nagu malevkonna juhatuse koosolekud (§ 51).

§ 64.

Paragrahvis 57 tähendatud üksuste juhatus ülesandeks on:

- 1) hoolitsemine üksuse sissetulekute eest;
- 2) aasta eelarve ja aruande kokkuseadmine ja üksuse üldkoosolekule kinnitamiseks esitamine;
- 3) üksuse seltskondlikkude varade valitsemine;
- 4) liikmete vastuvõtmine ja väljaheitmine malevapealiku kinnitusel;
- 5) üksuse tegevusse puutuvate üldküsimuste arutamine.

§ 65.

Paragrahvides 57 ja 58 tähendatud üksuste üldkoosolekuid peetakse tarviduse järgi.

Koosoleku kutsub kokku vastava üksuse pealik omal algatusel või üksuse juhatuse otsusel. Koosoleku kokkukutsumisest teatatakse ette vähemalt 10 päeva.

Koosolekut juhatab üksuse pealik või tema abi, protokoll kirjutab koosolekul valitud sekretär. Koosolek on otsusevõimeline, kui ta on kokku kutsutud käesolevas põhikirjas ettenähtud korras ja on kohal üksuse pealik või tema abi ning vähemalt ükskolmandik üksuse liikmetest.

Kui nõuetav arv liikmeid kokku ei tule, peetakse kokkutulnud liikmete arvu peale vaatamata koosolek ära üks tund hiljem sama päevakorraga.

Otsused tehakse lihthäälteenamusega.

§ 66.

Paragrahvis 57 tähendatud üksuste üldkoosolek:

- 1) arutab ja otsustab üksuse tegevusse puutuvaid üldküsimusi;

- 2) kinnitab üksuse aastaaruande ja -eelarve;
- 3) valib üksuse juhatuse ja revisjonikomisjoni liikmed;
- 4) valib ühe aasta peale üksuse esindajad malevkonna (§ 54) või maleva (§ 44), esindajatekogusse.

§ 67.

Paragrahvis 58 tähendatud üksuste koosolek:

- 1) arutab ja otsustab üksuse tegevusse puutuvaid üldküsimusi;
- 2) valib ühe aasta peale üksuse esindajad malevkonna esindajate kogusse (§ 54).

X. Revisjon.

§ 68.

Kaitseliidu summade, vara ja majandusliku asjaajamise revideerimist teostavad vastavad revisjonikomisjonid.

Revisjonikomisjonid on kolmeliikmelised. Liikmed valitakse kolme aasta peale.

Juhatuse liikmeid ei või revisjonikomisjoni valida.

Ülemaalse revisjonikomisjoni liikmed valib keskkogu (§ 31), maleva revisjonikomisjoni — maleva esindajatekogu (§ 46), malevkonna ja teiste vähemate majandus-administratiivüksuste revisjonikomisjoni — nende üksuste üldkoosolek või esindajatekogu (§§ 56 ja 66).

§ 69.

Revisjonikomisjon on kohustatud:

- 1) revideerima vastava üksuse arvepidamist, rahasummasid ja varalist seisut;

2) revideerima aastaaruannet ning tulemused esitama vastavalt keskkogule, esindajatekogule või üldkoosolekule.

§ 70.

Revisjonikomisjoni koosolekuid juhatab komisjoni enese poolt valitud esimees. Koosolekud on otsusevõimelised, kui kõik liikmed on koos.

Komisjoni otsuse põhjal võivad revideerimisi toimetada ka üksikud komisjoniliikmed.

Ülema organi revideerimiskomisjon võib revideerida ka alluvaid organeid.

§ 71.

Riigikontrollil on õigus kaitseliidu majanduslikku asjaajamist, varade seisu ja arvepidamist revideerida. Kaitseliidu revisjonikomisjoni töödest osavõtmiseks võib Riigikontrolör oma esindajat määrata.

XI. Üldmäärused.

§ 72.

Alarmi puhul riigikorra kaitseks ja mobilisatsiooni korral läheb kaitseliidu tegelik juhtimine kõikidel aladel vastavalt kaitseliiduülema, malevapealiku ja malevkonnapealiku ning teiste vähemate üksuste pealike kätte. Nende kätte lähevad üle vastavalt keskjuhatuse ja kõigi majandus-administratiivüksuste juhatuste ülesanded ja õigused, samuti raha ja varade valitsemine.

Keskjuhatuse, maleva ja malevkondade kui ka teiste juhatuste ülesandeks sel korral jääb aineliste sissetulekute muretsemine kaitseliidule.

§ 73.

Alarmi puhul riigikorra kaitseks ja kaitseväge mobilisatsiooni korral lähevad malevad ja ma-

levkonnad nende kaitseväeülemate alluvusse, kelle kaitseraiooni nad kuuluvad, korras, nagu see ette nähtud kaitsekavades ja alarminstruktsioonides. Sama korra võib maksma panna Vabariigi Valitsus oma erioitsusega.

§ 74.

Rahua ajal on eelmises paragrahvis nimetatud kaitseväeülemustel kaitseliidu üksuste inspitsieerimise õigus väljaõppe ja kaitsevalmisoleku alal. Inspitsieerimise korra ja alused määrab kindlaks Kaitseminister.

§ 75.

Kõik üldise iseloomuga määrused, mis korraldavad kaitseliidu sisemist elu (kodukord, distsiplinaarmäärused jne.) ja mille kinnitamiskord pole ette nähtud käesolevas põhikirjas, kinnitatakse keskkogu poolt.

Kaitseliidu eriorganisatsioonide (§ 6) põhimäärused kinnitab vanematekogu.

Määrused ning instruktsioonid, mis korraldavad õppetegevust, kinnitatakse kaitseliiduülema poolt.

§ 76.

Õppe, operatiiv ja sõjalise varustuse kohta käivates küsimustes esinevad kõik juhatused ning teised kollegiaalsed organid ainult nõuandvate organitena.

§ 77.

Keskjuhatuse (§ 35), malevajuhatus (§ 41), malevkonna ja teiste majandus-administratiivüksuste juhatuste (§§ 50 ja 62) ja revisjonikomisjoni (§§ 31, 46, 56, 66 ja 68) liikmetele valitakse kaks kandidaati igale juhatusele ja komisjonile üheks aastaks.

§ 78.

Käesoleva põhikirja maksmahakkamisega kaotab maksvuse Vabariigi Valitsuse poolt 2. veebruaril 1925. a. vastuvõetud Kaitseliidu põhikiri (R. T. 23/24 — 1925) ühes Vabariigi Valitsuse poolt 5. augustil 1925. a. vastuvõetud muudatusega (R. T. 150 — 1925). Nimetatud põhikirjaga loodud kaitseliit teotseb edasi käesoleva põhikirja alusel.

Riigivanem **K. Päts.**

Kaitseminister **A. Kerem.**

Riigisekretäri abi **R. Övel.**

1-02-00564

□